

KA MOKU'ĀINA O HAWAI'I Ke Ke'ena Ho'ona'auao

Ho'olaha i nā Mākua, nā Kahu Hānai, a me Nā Haumāna Kūpono: 'Ikepili Papa Kuhikuhi

'IKEPILI PAPA KUHIKUHI – 'O ke *Kuleana Ho'ona'auao 'Ohana a me ke Kānāwai Ho'omalū* (KHOKH), he kānāwai pekelala, kai koikoi aku i Ko Hawai'i Ke'ena Ho'ona'auao (KHKH), me kekahi mau kū'ē lula, e 'imi i ka 'āpono o ka makua, kahu hānai, a i 'ole ka haumana kūpono (piha iā ia nā makahiki he 18 a 'oi a i 'ole i ho'okū'oko'a 'ia) ma mua o ka ho'olaha 'ana o ka 'ikepili pili kino mai ka waihona palapala ho'ona'auao a ka haumana. Eia na'e, hiki paha i KHKH ke ho'olaha pono i ka "'ikepili papa kuhikuhi) i ho'onohonoho 'ia, me ka 'ole o ka 'āpono i kākau 'ia, ke 'ole e ho'ākāka 'ia ma o ke kākau 'ana, 'a'ole lākou hoihoi e ho'olaha i ka 'ikepili a ka haumana ma o ka "Hana Hō'ole 'Ana" ma lalo iho. 'O ka pahuhopu nui o ka 'ikepili papa kuhikuhi, 'o ia ka hiki i KHKH ke pāku'i i kēia 'ano 'ikepili mai ka waihona palapala a ka haumana mai no kekahi mau mea i pa'i 'ia e ke kula. Eia kekahi mau kumu alaka'i, a 'oi a'e a emi iki paha:

- Kekahi Papa Kuhikuhi Hana Keaka, e hō'ike ana i ka hāme'e o ka haumana ma loko o kekahi hana keaka;
- Ka Puke Ho'ohālī'a Makahiki;
- Nā palapala Papa Laehano a me nā helu papa ho'ohanaohano 'ē a'e;
- Nā Papa Kuhikuhi 'Aha Hemo Kula; a me
- Nā palapala Hana Ha'uki, e like me ka hākōkō, e hō'ike 'ia ana nā paona a me nā kapua'i o nā 'ālapa.

'O ka 'ikepili papa kuhikuhi, 'a'ole nō i mana'o laulā 'ia he mea 'ino kēia 'ikepili a he mea a'e kapu pili kino paha. Inā i ho'olaha 'ia, ua hiki nō ke ho'olaha 'ia i nā hui 'ē a'e me ka 'ole o ka 'āpono i kākau mua 'ia e kekahi mākua, kahu hānai, a i 'ole kekahi haumana kūpono. 'O nā hui 'ē a'e, 'o ia nā 'oihana nāna e haku a i 'ole kū'ai i nā komo kula, a i 'ole pa'i i nā puke ho'ohālī'a makahiki, a me nā 'oihana ho'ona'auao ma ka punaewehe nāna e kōkua i ka hō'ike a me ka ha'awina. E ho'olaha ana KHKH i ka 'ikepili papa kuhikuhi ma ke 'ano o nā kānāwai pekelala a moku'āina pū, 'o ia ka mea i ka'a ma lalo 'o KHOKH e like me, ka hana hō'oiā, nā noi'i a loiloi i 'āpono mua 'ia, nā pōpilikia ola kino, a me ka ho'olilo 'ana o nā waihona palapala ho'ona'auao i kekahi kula 'ē a'e, a i 'ole ka ho'ho'i 'ana mai i ia kula. Kākau 'ia ka 'ikepili papa kuhikuhi ma kā ka haumana pihī hō'ailona, inā koikoi ke kula i nā haumāna e komo i nā pihī hō'ailona.

Ua ho'onohonoho ihola KHKH i kēia mau 'ikepili ma lalo nei i 'Ikepili Papa Kuhikuhi:

- Ko ka haumana inoa
- Ka Helu Wahi
- Ka Helu Kelepona
- Ka lā a me kahi i hānau 'ia ai.
- Nā lā i hele mai (e like me nā lā i komo/ha'alele)
- Papa
- Ke komo 'ana i loko o nā hanana i 'ike 'ia a me nā hana ha'uki.
- Nā Paona a me nā kapua'i o nā 'ālapa ma nā hui 'ālapa
- Nā makana i hā'awi 'ia mai, e like me ka papa laehano a me nā palapala ho'okō (e like me ka palapala puka.)
- Ke kula i hele 'ia i ka wā i hala iho nei.
- Ka lā hemo kula

PEHEA E HŌ'OLE AI

Inā makemake 'ole kekahi makua, kahu hānai, a i 'ole kekahi haumana kūpono e ho'olaha aku KHKH i nā 'ano 'ikepili a pau i kuhikuhi 'ia he 'ikepili papa kuhikuhi mai kā ka haumana waihona palapala ho'ona'auao me ka 'ole o ka 'ae mua 'ia 'ana e lākou; a laila e hā'awi ana nō nā mākua, kahu hānai a i 'ole nā haumāna i 'āpono mua 'ia i kekahi leka i kākau maika'i 'ia a pūlima 'ia e noi ana i ke kula e like me ka mea i 'ōlelo 'ia ma luna. Pono ke noi i pūlima 'ia e kuhikuhi inā 'a'ole e ho'olaha 'ia ana kekahi o nā 'ikepili a i 'ole nā 'ikepili A PAU LOA. Inā 'a'ole e ho'olaha 'ia ana kekahi o nā 'ikepili, pono e kuhikuhi i ia noi i pūlima 'ia i ka 'ikepili kiko'i e ho'olaha 'ole 'ia.

E maka'ala ana nā mākua, kahu hānai, a me nā haumāna kūpono, inā koho lākou i ka hō'ole 'ana i nā 'ikepili papa kuhikuhi A PAU, e pāpā ana kēia i ka ho'olaha 'ana, me ka 'ole o ke noi, i nā kulanui, nā 'oihana i mana'o 'ia, nā 'oihana nāna e hā'awi i nā komo kula papa a i 'ole nā ki'i, a me nā 'oihana a i 'ole kekahi mau kānaka. E au'a 'ia ana kā ka haumana 'ikepili ma waho o ka puke ho'ohālī'a makahiki, ka nūpepa kula, papa kuhikuhi o ka 'aha hemo kula, palapala 'ālapa, ka papa laehano, a pēlā aku. E 'ae ana ka makua, ke kahu hānai, a i 'ole ka haumana i 'āpono mua 'ia i kēlā a me kēia ho'olaha 'ana, inā ho'olaha 'ia paha ia 'ano 'ikepili.

'Ae 'ia ana nā noi hō'ole i nā manawa a pau o ka makahiki kula, a e ho'oholo 'ia ana mai ka lā i hā'awi 'ia ai ke noi hō'ole i ke kula (no laila, e mau ana nā ho'olaha 'ana, inā 'a'ole i pa'i hou 'ia nā mea o ka 'ae mua 'ana). Inā 'a'ole i hā'awi 'ia kekahi noi hō'ole e ka makua, ke kahu hānai, a i 'ole ka haumana kūpono, hiki paha ke ho'olaha 'ia ka 'ikepili ma nā palena o nā kānāwai, a i 'ole nā kānāwai i 'ae e ho'olaha i ka 'ikepili me ka 'ole o ka 'āpono.